

Kompensation af indkomstab ved ændret vandløbsvedligeholdelse baseret på ændret tilgang

Jacobsen, Brian H.

Publication date:
2012

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Jacobsen, B. H., (2012). *Kompensation af indkomstab ved ændret vandløbsvedligeholdelse baseret på ændret tilgang*, 6 s., aug. 06, 2012. FOI Udredning Nr. 2012/28

FOI Udredning

Kompensation af indkomsttab ved
ændret vandløbsvedligeholdelse
baseret på ændret tilgang

Brian H. Jacobsen

FOI Udredning 2012 / 28

Kompensation af indkomsttab ved ændret vandløbsvedligeholdelse baseret på ændret tilgang

Forfatter: Brian H. Jacobsen

Udarbejdet for NaturErhvervstyrelsen i henhold til aftale mellem Fødevareøkonomisk Institut og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri om myndighedsberedskab.

Dato: 6. august 2012

Fødevareøkonomisk Institut

Københavns Universitet

Rolighedsvej 25

1958 Frederiksberg

www.foi.life.ku.dk

6. august 2012

Københavns Universitet
Fødevareøkonomisk Institut
Faggruppe for miljø og naturressourcer
Brian H. Jacobsen

Kompensation af indkomstab ved ændret vandløbsvedligeholdelse baseret på ændret tilgang

Fødevareøkonomisk Institut har i notat af 19. marts beskrevet mulige kompensationsniveauer ved ændret vandløbsvedligeholdelse. Efterfølgende har NaturErhvervstyrelsen i mail af 28. juni ønsket en yderligere uddybning baseret på ændret udformning af ordningen. Endvidere har FOI i analyse af græsarealer set nærmere på tab ved ændret græsdyrkning (Dubgaard, 2012).

I det nye udkast til kompensationsordningen så gives der kun kompensation til de arealer, der reelt er ophørt med at blive dyrket med den tidligere afgrøde (omdrift eller græs). I denne analyse indgår intensivt dyrket græs (permanent eller i rotation) i kategorien omdriftsareal. Den ændrede vandløbsvedligeholdelse vil betyde, at et givet areal kan blive oversvømmet i korte eller længere tid i et givet år og at det kan ske med forskellig hyppig over en årrække. Det antages, at landmanden efter konsekvensvurderingen, vil modtage et kort der angiver hvordan arealerne forventes påvirket fx fordelt på 3-4 niveauer af periode årlig og hyppighed. Dette vil omfatte både risiko for oversvømmelse og påvirkning af driften. Dette kort følger af den konsekvensvurdering og modelanalyse der er foretaget baseret på data fra området.

Landmanden bestemmer sig derefter for hvilke arealer der fortsat skal drives. Landmanden kan nu vælge at tage hele det berørte projektareal ud af produktion eller kun at tage en del af arealet ud af produktion eller kan vælge at skifte fra fx korn til græs. Det antages, at denne beslutning træffes i efteråret og indberettes. Såfremt en given mark tages ud af produktion modtages en støtte der svarer til det forventede tab af indkomst. Arealet udgår også som harmoniareal, hvorfor kompensationen skal dække dette element. Udover det direkte indkomstab anslås bortfald af harmoniareal at kunne koste 0 - 1.000 kr. pr. ha alt efter lokalitet, som angivet i analyser af tab ved etablering af randzoner (Jacobsen, 2011). Tab ved bortfald af harmoniareal er højest i de mest husdyrintensive egne, mens det i andre egne

med en husdyrintensitet på under 1,0 DE/ha antages at være 0 kr./ha. De mest husdyrintensive arealer forefindes i Jylland.

Tabel 1. Dækningsbidrag II på udvalgte sædskifter 2008-2010

	Ler	Sand	I alt
Omdriftsareal	2.000 – 3.000	700 - 900	700 – 3.000
Græsareal	0 – 1.000	0 – 1.000	0 – 1.000

Bem: Sædskifte omfatter byg, hvede (2 år) og vinterraps.

Kilde: Budgetkalkuler 2008-2010, Videncenteret for Landbrug

Med brug af budgetkalkulerne for 2009-2011 så stiger gennemsnittet lidt i forhold til anvendelse af 2008-2010 (se tabel 1 og tabel 2). Det bør dog bemærkes, at såfremt tallene udelukkende omfattede 2010 og 2011, ville tabet på lerjord stige til 3.000 – 4.500 kr. pr. ha alt efter om det er en svine- eller kvægbedrift. På sandjord øges tabet til 800- 1.300 kr. pr. ha. Stigningen skyldes primært bedre salgspriser i 2010 og 2011 end i 2009.

Salgspriserne for 2012 forventes at være lidt lavere end 2011 svarende til en kornpris på 130 kr./hkg mod 141 kr. pr. hkg i 2011. Der foreligger ikke oplysninger omkring forpagtningsafgiften fra 2011 fra Danmarks statistik. Det er således sandsynligt at gennemsnittet for 2010-2012 vil ligge højere end det her angivne.

Tabel 2. Dækningsbidrag II på udvalgte sædskifter 2009 – 2011 (excl tab af harmoniareal)

	Ler	Sand	I alt
Omdriftsareal	2.300 – 3.100	600- 700	600 – 3.100
Græsareal (ekstensivt)	0 – 1.000	0 – 1.000	0 – 1.000

Bem: Sædskifte omfatter byg, hvede (2 år) og vinterraps.

Udbyttet for ekstensive græsarealer er 800– 3.000 FE/ha (kode 250-252)

Kilde: Budgetkalkuler 2009-2011, Videncenteret for Landbrug og Dubgaard (2012).

Den opdaterede version af tabel 4 i notatet fra marts 2012 er gengivet i tabel 3. Som i tidligere analyser er den baseret på, at der er sket fuld tilpasning af ressourcer som kapital og arbejdskraft. Såfremt der ikke er sket fuld tilpasning vil omkostningerne (kapacitetsomkostninger) være højere end angivet her. Der indgår en omkostning for tab af harmoniareal på op til 1.000 kr. pr. ha for både omdriftsarealer og 400 kr. pr. ha for ekstensivt græs, da de ekstensive græsarealer tildeles mindre N. Et skift fra korn m.v. til ekstensivt græs vurderes at give en indkomst nedgang fra 3.100 kr. pr. ha til ca. 1.000 kr. pr. ha. Analysen her omfatter ikke specialafgrøder, der kan give en højere indtjening i udgangspunktet.

Hvad angår græsdyrkning så er der en betydelig forskel mellem intensiv græs dyrkning (over 5.000 FE/ha) og ekstensivt græs (under 4000 FE/ha). Når det økonomiske tab skal opgøres kunne man vælge

at lade intensivt græs opnå samme støtte som korn m.m., mens ekstensivt græs for en anden og lavere sats (se også Dubgaard, 2012). Et skift fra korn til græs vil betyde, at der i nærområdet skal være efterspørgsel efter afgræsningsarealer, hvilket ikke i alle tilfælde vil være en mulighed. Ved dyrkning af græs til slæt vil der komme relativt store omkostninger til høst som ikke dækkes af indtægterne på ekstensive græsarealer. Omvendt vil det være dyrt at etablere afgræsning på mindre arealer langs vandløb for at sikre afgræsning. Her kan tabet godt være større end angivet, men da vil det være mere relevant at lade arealet udgå af produktion og kompensere dette end at skulle kompensere for et skift fra en god afgrøde til dyr afgræsning af et mindre areal.

I forhold til den tidligere foreslåede ordning kan den nye udformning betyde, at et større areal udtages og at produktionen reduceres. Omvendt kan det betyde, at der med udgangspunkt i lokal kendskab til arealerne og risiko for oversvømmelser vil være en meget individuel og måske bedre tilpasning til konsekvenserne ved ændret vandløbsvedligeholdelse. Rammerne for ordningen er nu mere tydelige end før da der nu kun udtagning eller fortsat drift. Hvis der tillades skift fra korn til græs skal konditionerne herfor angives tydeligt, men det kan blive svært at vurdere, om der er sket et skift fra intensivt græs til ekstensivt græs der udløser et tilskud.

Vælger landmanden fortsat at drive arealet (samme afgrøde og intensitet), hvorefter det oversvømmes, så modtager lodsejeren ikke nogen støtte. Der må forventes, at dette kan udløse ønske om støtte, hvis ikke de juridiske krav ikke er angivet tydeligt. Der kunne også være firmaer der vil tegne forsikring mod stort tab selvom arealet drives.

Tabel 3. Muligt skema for kompensation (årligt kr./ ha)

Intensitets-område	Omdriftsarealer			Vedvarende græsarealer		
	Før	Efter	Tab	Før	Efter	Tab
Udtagning	Korn	Intet	600 – 4.100	Græs	Intet	0 – 1.400
Skift til ekstensivt drift	Korn	Eks. græs	0 – 2.100	--	--	--
Fortsat drift	Korn	Korn	0	Græs	Græs	0

Note: I denne analyse indgår tab af harmoniareal for ekstensive græsarealer med 0-400 kr. pr. ha.

Kilder:

Dubgaard (2012). Faglig udtalelse vedr. mistet indtjening ved reduceret udbytte i vedvarende græs ifm ændret vandløbsvedligeholdelse. Notat. 9. juli. 2012.

Jacobsen, B.H. (2012). Kompensation ved indkomstab ved ændret vandløbsvedligeholdelse. Notat 19. marts. 2012. Fødevarøkonomisk Institut, KU.

Jacobsen, B.H. (2011). Beregning af tab ved obligatoriske randzoner. Notat 23. maj 2011.
Fødevareøkonomisk Institut, KU.